

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 60. ТОМ 5
ISSUE 60. VOLUME 5

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 3 від 23.02.2023 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – Вип. 60. Том 5. – 170 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, історії.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ільницький В.І.** – співредактор, доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дмитрів І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Батюк Т.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Баукова А.Ю.** – кандидат історичних наук, доцент (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гриценко Г.З.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гіжесьяк Ян** – доктор габлітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, доцент (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомря І.М.** – доктор філологічних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Кравчик М.О.** – кандидат філософських наук, доцент (Міжнародний гуманітарний університет); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Миколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Медвідь О.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пагула М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петречко О.М.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Попп Р.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, професор (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Стедик Ю.О.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стрєначкіова Марія** – доктор наук (дос. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельвак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка); **Футала В.П.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Яворська Г.Х.** – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний гуманітарний університет); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»).

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernic International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р. (додаток 3) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі історичних наук (032 – Історія та археологія).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомря І.М.

Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2023
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомря І.М., 2023

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 3 from 23.02.2023)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. – Drohobych : Publishing House „Helvetica”, 2023. – Issue 60. Volume 5. – 170 p.

The journal is intended for all interested in high school pedagogy, philology, art, and history.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Ilnytskyi** – Co-Editor, Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Andriyev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **T. Batiuk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Baukova** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Lviv National University); **I. Bermes** – Doctor of Arts, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Haliv** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Associate Professor (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomria** – Doctor of Philology, Professor (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Uzhhorod National University); **M. Kravchyk** – Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (International Humanitarian University); **Marszalek-Kawa Joanna** – Doctor of Science, Associate Professor (Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun, Poland); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiv** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Medvid** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ivan Franko State Drohobych Pedagogical University); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **R. Popp** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University); **I. Stashevsk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **A. Stashevskyi** – Doctor of Arts, Professor (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **Y. Stetsyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., PhD.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Futala** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Ustyomenko-Kosorich** – Candidate of Art History, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **H. Yavorska** – Doctor of Education, Professor (International Humanitarian University); **B. Yanyshyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University).

The collection is included in such international databases as **Index Copernicus International**.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 No 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

Based on the Order of Ministry of Education and Science of Ukraine No 1290 dated 30.11.2021 (annex 3), the journal is included in the List of professional editions of Ukraine (category “B”) in the area of of Historical Sciences (032 - History and Archeology).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.aphn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2023
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya, 2023

Світлана ПОТАПЧУК,

orcid.org/0000-0002-7907-3565

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Національного університету водного господарства та природокористування

(Рівне, Україна) *s.s.potarchuk@niwmt.edu.ua*

Ірина ВЕТРОВА,

orcid.org/0000-0003-3673-7082

кандидат педагогічних наук, доцент,

професор кафедри практики англійської мови і методики викладання

Рівненського державного гуманітарного університету

(Рівне, Україна) *irvetr@ukr.net*

ПРЕЦЕДЕНТНІ ФЕНОМЕНИ У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ФОНДАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

У пропонованій статті розглядається специфіка переходу прецедентних феноменів (ПФ) у фразеологічні фонди англійської та української мов. В ході дослідження розглянуто поняття прецедентного феномену, типи прецедентних феноменів (прецедентне ім'я, прецедентна ситуація та прецедентне висловлювання) і способи їх фразеологізації з огляду на відмінність у структурі.

Предметом дослідження стали національно-прецедентні ПФ (відомі середньому представнику англо-американської або української лінгвоспільноти, входять в національну когнітивну базу) як репрезентанти національної культури. Матеріал дослідження становлять фразеологічні одиниці англійської та української мов, що містять компонент-прецедентний феномен загальною кількістю 119 од. (76 одиниць в англійській мові та 43 – в українській).

Виявлено, що значення фразеологізму з компонентом-прецедентним ім'ям утворюється на основі диференційної ознаки, яка містить характеристики об'єкта (риси характеру, зовнішність) або актуалізується через прецедентну ситуацію. Фразеологізмами стають прецедентні імена, які максимально відповідають уявленням представників англійської та української лінгвоспільнот про певні характеристики об'єкта. Ті з них, що стали фразеологічними одиницями, є носіями еталонних ознак, з якими співставляються аналогічні ознаки інших об'єктів в англійській та українській лінгвокультурах. Мінімізовані знання про конкретну ситуацію (історичну чи віртуальну), співставлені з системою оцінок етносу, стають підґрунтям утворення фразеологізмів, побудованих на основі прецедентних ситуацій. Прецедентні висловлювання закріплюються у фразеологічному фонді шляхом переосмислення прямого значення та збереження знань про прецедентний феномен. Мовна поведінка орієнтована на інваріант, що зберігається в когнітивній базі, а складовими останньої є не особисті знання та уявлення окремих індивідів, а мінімізовані національно-детерміновані інваріанти їх сприйняття.

Ключові слова: прецедентний феномен, прецедентне ім'я, прецедентне висловлювання, прецедентна ситуація, фразеологічна одиниця.

Svitlana POTAPCHUK,

orcid.org/0000-0002-7907-3565

PhD in Philology,

Associate Professor at the Foreign Languages Department

National University of Water and Environmental Engineering

(Rivne, Ukraine) s.s.potapchuk@nuwm.edu.ua

Iryna VIETROVA,

orcid.org/0000-0003-3673-7082

PhD in Pedagogy, Associate Professor,

Professor at the Department of English Language Practice and Teaching Methodology

Rivne State University of the Humanities

(Rivne, Ukraine) irvetr@ukr.net

PRECEDENT PHENOMENA IN THE PHRASEOLOGICAL FUNDS OF THE ENGLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES

The article examines the specifics of the transition of precedent phenomena (PP) into the phraseological funds of the English and Ukrainian languages. In the course of the study the concept of a precedent phenomenon, types of precedent phenomena (precedent name, precedent situation and precedent statement) and methods of their phraseologisation in view of the difference in structure were considered.

The subject of the study is the national-precedent PP (known to the average representative of the Anglo-American or Ukrainian linguistic community, included in the national cognitive base) as representatives of the national culture. The research material presents phraseological units of the English and Ukrainian languages containing a component-precedent phenomenon totaling 119 units (76 units in English and 43 in Ukrainian).

It was clarified that the meaning of a phraseological unit with a component-precedent name is formed on the basis of a differential feature that contains the characteristics of the object (personality, appearance) or is actualized due to a precedent situation. Those precedent names that correspond as much as possible to the ideas of representatives of the English and Ukrainian language communities about certain characteristics of the object can become phraseological units. Precedent names-phraseologisms have reference features, with which similar features of other objects in English and Ukrainian linguistic cultures are compared. Minimized knowledge about a specific situation (historical or virtual), compared with the system of evaluations of ethnicity, becomes the basis for the formation of phraseological units built on the basis of precedent situations. Precedent statements are fixed in the phraseological fund by metaphorization of the direct meaning and preserving knowledge about the precedent phenomenon. Speech behavior is focused on an invariant stored in the cognitive base, and the components of the latter are not the personal knowledge and ideas of an individual, but minimized nationally determined invariants of their perception.

Key words: *precedent phenomenon, precedent name, precedent situation, precedent statement, phraseological unit.*

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Об'єктом досліджень лінгвокультурології є взаємодія культури – історичної пам'яті народу – та мови, що виступає транслятором культурної інформації, а основним завданням – аналіз культурно-мовної компетенції членів певного етносу. Це зумовлює пріоритетність досліджень культурної семантики мови у вітчизняному і зарубіжному мовознавстві (М.Ф. Алефіренко, І.О. Голубовська, В.В. Жайворонок, Т.В. Радзієвська, Г.Г. Слишкін, Г.М. Яворська). Принципово важливим для лінгвокультурології є те, що взаємний вплив мови і культури відбувається на рівні свідомості. У свідомості культурна інформація обробляється і систематизується; свідомість визначає вибір мовних засобів, які застосовуються в конкретній комунікативній ситуації. Одиницями-репрезентантами культури виступають прецедентні феномени

(ПФ), відомі значній частині лінгвоспільноти, які є актуальними в когнітивному плані та постійно відтворюються у мові. Прецедентні феномени як компонент знань, що є складовою когнітивної бази етносу, стали предметом дослідження мовознавців наприкінці ХХ століття. Вони розуміються як ядро когнітивної бази носіїв культури, є невід'ємною складовою спілкування людей, а їх некоректне вживання або незнання призводить до порушення взаєморозуміння у процесі міжкультурної комунікації. Саме тому дослідження прецедентних феноменів є завжди на часі. У нашому дослідженні ми спираємось на визначення ПФ, запропоноване О. Селівановою: «компонент знань, позначення та зміст якого добре відомі представникам певної етнокультурної спільноти, актуальний й використаний у когнітивному й комунікативному плані» (Селіванова, 2006: 492) та класифікацію ПФ, запропоновану В.В. Крас-

них (Красних, 2002: 47-49), а саме: прецедентні імена, прецедентні висловлювання, прецедентні ситуації та прецедентні тексти.

Питання про співвідношення фразеологічних одиниць і ПФ лишається дискусійним. Обидва явища мають однакові характеристики, а саме: апеляція до певного прототипу, метафоричність, відтворюваність, експресивний ефект, здатність представляти стереотипну ситуацію. Водночас, їх структура, походження, властивості суттєво відрізняються. З іншого боку, результати досліджень фразеологічних фондів англійської та української мов засвідчують наявність в них фразеологізмів, які або співвідносяться з прецедентними феноменами, або містять ПФ у своєму складі. Шляхи переходу прецедентних феноменів у фразеологічні фонди англійської та української мов недостатньо вивчені, що і зумовлює актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Поняття прецедентності у лінгвістичному розумінні запропонував Ю.М. Караулов. Він називав прецедентними тексти, що є значущими для особистості в пізнавальному та емоційному планах, мають надособистісний характер (тобто, добре відомі широкому колу людей), звернення до яких постійно відбувається в процесі комунікації. Подальший розвиток теорія прецедентності здобула у працях В.Г. Костомарова, Д.Б. Гудкова, В.В. Красних, І.В. Захаренко, Г.Г. Слишкіна (Гудков 1999; Красних 2002; Захаренко та ін. 2015; Слишкін 2000) та інших мовознавців, які розробили поняття «прецедентний феномен» та класифікували ПФ на прецедентні імена (імена відомих людей, літературних персонажів, назви артефактів, пов'язані з відомим текстом або прецедентною ситуацією), прецедентні ситуації (реальні події або такі, що належать віртуальній реальності мистецтва), прецедентні висловлювання (репродукований продукт мовномисленнєвої діяльності: дитячі віршики, цитати, афоризми тощо) і прецедентні тексти (відомі твори, актуалізовані в інших текстах: пісні, тексти реклами та ін.). Вважається, що термін «прецедентний феномен» має більш широке значення, однак достатності в його тлумаченні нема. Зазвичай до прецедентних відносять такі феномени: 1) добре відомі усім представникам лінгвоспільноти; 2) актуальні в когнітивному плані; 3) до яких постійно відбувається апеляція в мові представників етносу (Красних, 2002: 44-45). Суттєвими характеристиками ПФ є відтворюваність, інваріантність, «персоніфікованість», аксіологічна маркованість, еталонність.

У сучасному мовознавстві теорія прецедентності розробляється в комунікативно-прагматичному (функціонування прецедентних ПФ у мові носіїв) та лінгвокогнітивному (сприйняття та інтерпретація носіями мови у процесі комунікації) аспектах. Вивчення прецедентних феноменів є актуальним напрямком мовознавства, в руслі якого здійснено багато вітчизняних та зарубіжних досліджень, присвячених актуалізації ПФ у різножанрових дискурсах, зокрема, політичному, рекламному та медійному (Ф.С. Бацевич, А.А. Берестова, І.В. Богданова, І.О. Голубовська, Ж.В. Колоїз, С.В. Лазаренко, І.В. Лесик, Л.Й. Меркотан, Н.В. Кондратенко, М.В. Рослицька, О.О. Селіванова, Н.В. Слухай та ін.).

У статті ми ставимо за мету проаналізувати специфіку переходу прецедентного феномену (імені, ситуації, висловлювання) у фразеологічний фонд мови, з огляду на відмінність структури зазначених типів ПФ. Дослідження фразеологічних одиниць, які містять у своєму складі прецедентний феномен, засвідчують, що переважно фразеологізуються універсально-прецедентні феномени, утворені на основі міфологічних, біблійних, античних текстів і прецедентних ситуацій (*Achilles' heel*, *поцілунок Іуди*, *сізіфова праця*), тобто такі, що входять в «універсальну» когнітивну базу. У розвідці ми не брали до уваги такі фразеологізми. Предметом дослідження стали національно-прецедентні ПФ (відомі середньому представнику англо-американської або української лінгвоспільноти, входять в національну когнітивну базу) як репрезентанти національної культури. Фактичний матеріал становлять фразеологічні одиниці англійської та української мов, що містять компонент-прецедентний феномен загальною кількістю 119 од. (76 одиниць в англійській мові та 43 – в українській).

Виклад основного матеріалу дослідження.

Фразеологічні фонди англійської та української мов багаті на фразеологізми, які або співвідносяться з прецедентними феноменами, або містять ПФ у своєму складі. Наприклад: англ. *Peeping Tom*, *Jekyll and Hyde*, *Rip Van Winkle*, *go Yorkshire*; *come from Wigan*; укр. синдром *баби Палажки* і *баби Параски*, *Триндичиха*, *Проня Прокопівна*.

Процес входження прецедентних феноменів у фразеологічний фонд мови відбувається у два етапи. Спочатку виникає і закріплюється певна одиниця (ім'я, текст), до якої надалі неодноразово звертаються носії мови і культури. Таким чином, текст або ім'я стають елементами когнітивної бази середнього представника певної лінгвоспільноти, тобто, прецедентним феноменом. На другому

етапі відбувається фразеологізація ПФ; така одиниця входить у фразеологічний фонд мови, відповідно, стає фразеологізмом, водночас залишаючись прецедентним феноменом. Наприклад, вираз *night of the long knives* позначає прецедентну для британської лінгвокультури історичну ситуацію, коли у 472 році саксонці під керівництвом Хенгіста запросили на пир знатних представників кельтських племен, де їх підступно вбили (ТЕТМ, 2002: 105). Вираз *night of the long knives* уперше вживається в «Історії бритів» (1138 р.) Гальфрідом Монмутським, де він у такий спосіб описує дану подію, оскільки бритів зарізали вночі довгими сакськими ножами. Як фразеологічна одиниця вираз має значення “ruthless purge, terror, cabinet reshuffle” (ТЕТМ, 2002:105), і в сучасній історії пов’язується, як правило, з двома подіями: масштабною перестановкою в Кабінеті Міністрів Великої Британії 13 липня 1962 року: *This was on ‘the night of the long knives’, when Macmillan dismissed seven of his Cabinet* (GS) та подіями в Німеччині 30 червня – 2 липня 1934 року, коли відбулася розправа А. Гітлера над командуванням СА: *But Rothermere’s action was mainly caused by ... the link in the public mind between its political creed and the far more sinister and violent events of the Night of the Long Knives of 30 June 1934 in Germany* (FB).

Розглянемо особливості входження різних типів прецедентних феноменів у фразеологічний фонд мови. Прецедентне ім’я, висловлювання, ситуація відрізняються за структурою, отже, з’ясуємо, яким чином ця різниця прослідковується у відповідних фразеологізмах.

Прецедентне ім’я (ПІ) – це індивідуальне ім’я, пов’язане з широко відомим текстом або прецедентною ситуацією. На відміну від власного імені, воно позначає конкретну людину, подію, місце. Прецедентними є тільки ті індивідуальні імена, які входять до когнітивної бази етносу; тобто, інваріантне уявлення про «культурний предмет», що вони позначають, є спільним для всіх представників лінгвокультурної спільноти і сприймається як зразок властивостей, притаманних групі об’єктів; при цьому ПІ не втрачають своєї індивідуальності (Красних, 2002: 126). У вузькому розумінні (Гудков 1999) до категорії ПІ відносять індивідуальні імена, пов’язані з відомими літературними текстами (англ. *Don Juan, a Shylock*, укр. *Котигорошко*) та реальною чи міфічною ситуацією, яка є підґрунтям виникнення ПІ (англ. *Harry Potter, Morton’s fork, Hobson’s choice*, укр. *козак Мамай*); у широкому (Красних 2002) – до ПІ належать різні типи власних імен (антропоніми, гідро-

німи, топоніми, етніми) та загальні імена, що мають культурну, історичну, суспільну значущість (англ. *Watergate*, укр. *Золота Орда*). У нашому дослідженні ми дотримуємось широкої інтерпретації ПІ.

Структуру прецедентного імені складають диференційні ознаки (ядро інваріанта сприйняття ПІ) та атрибути (периферія) (Красних, 2002: 48). Диференційні ознаки, як правило, містять характеристики об’єкта (риси характеру, зовнішність) або актуалізуються через прецедентну ситуацію.

Коли ПІ входить у фразеологічний фонд мови, розширюється коло об’єктів, які воно позначає, і послаблюється зв’язок з прецедентною ситуацією або текстом, де воно уперше було зафіксоване як стійкий зворот. Але особливістю фразеологізації прецедентних феноменів є те, що в когнітивній базі носіїв мови асоціативний зв’язок з прецедентним текстом або ситуацією певною мірою зберігається. Так, у ПІ така здатність зумовлюється закріпленням за ним певного значення: номінативного – називає об’єкт, позначений іменем; денотативного – містить характерні риси, що відображають культурно-історичну інформацію, пов’язану з первинним референтом (фіксується в словниках культури) та сигніфікативного, що пов’язане з наявністю в імені понятійного компонента. Наприклад, вираз *Jekyll and Hyde* має значення “double character; person with two very different sides to their personality, alternating between good and evil” (ТЕТМ, 2002: 829). Доктор Джекіл – головний персонаж повісті Роберта Льюїса Стівенсона «Химерна пригода з доктором Джекїлом та містером Гайдом». Отже, ПІ *Jekyll and Hyde* як фразеологізм позначає не тільки відомого літературного персонажа, але і будь-яку людину, в якій поєднуються протилежні сторони: світла й темна. Відповідно, *баба Палажка і баба Параска*, як фразеологізм, що має значення: «сварливі баби», «пересічні люди», «сварка» (Лукаш, 2017: 48); «язикатий, чванливий, пихатий» (ФСМ, 1999: 16) асоціюються у представника української лінгвоспільноти не тільки з персонажами повісті І. Нечуя-Левицького.

Особливістю функціонування прецедентного імені є те, що воно вживається як складний знак, оскільки, окрім низки значень, має певний інваріант сприйняття, що стоїть за іменем «предмета» (Красних, 2002: 83). У наведених прикладах має місце апеляція до диференційних ознак ПІ, які складають ядро інваріанта його сприйняття. Значенням фразеологізму стає основна диференційна ознака (характеризує об’єкт за рисами характеру (англ. *Scrooge, Lady Macbeth, a Cromwell in pet-*

ticoats), зовнішності (англ. *Marquis of Granby*) поведінкою (англ. *Peter Pan, Pollyanna*; укр. *Голохвастов, Проня Проконівна*)), яка в першу чергу асоціюється у носіїв мови з даним ім'ям і позначає, як правило, людину певного характеру, зовнішності або поведінки. Так, диференційна ознака прецедентного імені *Lady Macbeth*, що характеризує об'єкт за особливостями поведінки і характеру, зумовила значення фразеологізму, утвореного від цього ПІ: "a type of a hard and ambitious woman, usually manipulating a weaker husband" (ТЕТМ, 2002: 831). Одарка і Карась – персонажі першої української опери С. Гулака-Артемівського «Запорожець за Дунаєм». Диференційна ознака, що актуалізується через прецедентну ситуацію сварки і характеризує об'єкт за особливостями поведінки, вмотивувала значення фразеологізму *Одарка і Карась* – «сімейна пара, що свариться» (Лукаш, 2017: 186).

Отже, фразеологізмами стають ПІ, які максимально відповідають уявленням представників англійської та української лінгвоспільнот про певні характеристики об'єкта. Прецедентні імена, що стали фразеологічними одиницями, є носіями еталонних ознак, з якими співставляються аналогічні ознаки інших об'єктів в англійській та українській лінгвокультурах. Вони не потребують коментарів, пояснення ситуації, в якій вживаються, є самодостатніми

Прецедентна ситуація (ПС) – це «ідеальна», еталонна ситуація, що мала місце в реальній дійсності (історична прецедентна ситуація), або така, що належить віртуальній реальності створеного людиною мистецтва, наприклад, літератури. Така ситуація добре відома носіям певного ментально-лінгвального комплексу, є актуальною в когнітивному плані, до неї часто звертаються в комунікації представники відповідних лінгвокультурних спільнот. Прикладами ситуації першого типу можуть бути англ. *send to Coventry, meet his Waterloo, wear Hector's cloak, do a Dunkirk, Hobson's choice*, укр. *Золота Орда, Гетьманщина, як Мамай пройшов*. Як приклади літературних ПС можна навести ситуації, описані у таких творах, як "Robinson Crusoe", "Alice in Wonderland", "Peter Pan", «Тарас Бульба», «За двома зайцями», «Наталка Полтавка» та багатьох інших працях класичної англійської та української літератури, дитячих віршах, казках тощо. ПС зберігається в когнітивній базі носія лінгвокультури як інваріант сприйняття, який містить певні мінімізовані й національно детерміновані знання про саму ситуацію, що включають й конотації, пов'язані з даною ситуацією. Інваріант сприйняття ПС вби-

рає в себе як знання про певну конкретну ситуацію, так і попередній досвід лінгвокультурної спільноти, представлений у системі уявлень і оцінок, є квінтесенцією розуміння «доброго і поганого» і в цьому смислі наближається до архетипу (Красних, 2002: 61). Розглянемо, яким чином інваріант ПС зберігається в когнітивній базі етносу. Так, фразеологічні одиниці *wear Hector's cloak* зі значенням "the reward of treason" і *take Hector's cloak* – "deceive someone who has trusted you" виникли на основі конкретної історичної ситуації, що мала місце у Британії у XVI сторіччі, йдеться про Північне повстання 1569 року. Гектор Армстронг зрадив Томаса Персі, який був ключовою фігурою цього повстання, за винагороду. Отримані гроші не пішли йому на користь, оскільки він помер у злиднях (ТЕТМ, 2002: 63). В аксіологічній картині світу англійської лінгвоспільноти зрада – це зло, отже, сумний кінець життя Гектора Армстронга – справедлива кара за підступне дійство. З історичної точки зору, сама ситуація ширша і драматичніша, але в когнітивній базі англійського етносу відбулася мінімізація понятійного об'єму реальної ситуації до рівня прецедентної, зумовлена існуючою системою уявлень і оцінок, що призвело до виникнення фразеологічних одиниць на позначення зради, підґрунтям для яких стала прецедентна історична ситуація.

Прецедентне висловлювання (ПВ) – це продукт мовленнєво-розумової діяльності, закінчена і самодостатня одиниця, що може бути представлена як: 1) прецедентний текст (або його частина), наприклад, дитячі вірші, прислів'я; 2) мовна одиниця (словосполучення, речення), що асоціюється з прецедентною ситуацією. Це складний знак, значення якого відрізняється від простої суми значень його компонентів. ПВ може мати як предикативну структуру (англ. *It takes two to tango; Take it or leave it; Don't trouble trouble until trouble troubles you; Elementary, my dear Watson; To be or not to be*; укр. *Взула і забула; куди Макар телят не ганяв; Борітеся – поборете; Тиха вода береги ломить; Баба з возу – кобилі легше; Горбатого могила не направить*), так і структуру без формально вираженого предиката (англ. *on the side of the angels; not the only pebble on the beach*; укр. *ангельський голос, а чортова натура; кров не водиця; катюзі по заслугі*). За критерієм автономності щодо джерела походження, прецедентні висловлювання поділяються на неавтономні та автономні. Прикладами прецедентних висловлювань першого типу є цитати з відомих творів класиків української та світової літератури: В. Шекспіра, П. Мирного, Т. Шевченка та ін. (англ. *To be*

or not to be? укр. *Хіба ревуть воли, як ясла повні?*). Прецедентні висловлювання другого типу функціонують як незалежні від текстів (прецедентних чи неprecedентних) одиниці дискурсу (за *царя Гороха, п'яте через десяте*). В когнітивній базі представників етносу ПВ зберігаються у вигляді кліше, тому фразеологічні одиниці, утворені від них, переважно відтворюють їх структуру або є частиною прецедентного висловлювання.

ПВ має свою структуру: 1) поверхнєве значення, яке дорівнює сумі значень компонентів висловлювання; 2) глибинне значення, що є семантичним результатом сполучення компонентів ПВ і не дорівнює сумі значень його компонентів; 3) системний смисл, який складають глибинне значення висловлювання та знання прецедентного феномена (текста або ситуації) і конотацій, пов'язаних з ним (Красних, 2002: 101). Наприклад, в діалогах: *Alan: You're always arguing! Stop arguing all the time. Jane: I can't argue all by myself. It takes two to tango. Fred: Did you hear? Janice got herself pregnant. Jill: Well, she didn't do it all by herself. Takes two to tango, you know* (DAI, 2005: 357) вживається фразеологічна одиниця *it takes two to tango*, що утворилась від прецедентного висловлювання. Аналізоване ПВ має поверхнєве значення, що дорівнює сумі значень його компонентів, і глибинне значення, що є семантичним результатом сполучення його компонентів. Глибинне значення ПВ відображене в його ідіоматичному значенні “you cannot isolate one when the other is also involved; you cannot blame the pregnancy solely on the man (or the woman)” (TETM, 2002: 899); “some things cannot happen by one person acting alone” (DAI, 2005: 357). В системному смислі ПВ об'єднуються його глибинне значення і знання як прецедентного текста-джерела пісні, яку виконував Луї Армстронг, і яка була дуже популярною в 1930-х роках. У такий самий спосіб переосмислюється українське ПВ *лупайте сю скалу*. Системний смисл включає глибинне

значення “продовжувати наполегливо працювати” і знання джерела походження ПВ – вірша Івана Франка «Каменярі»: *Бо не навчився поки читати мови знаків. Топчешся перед входом на одному місці. Інколи берешся у стіні вибивати власні двері. Думаєш, майже за Франком, «лупайте сю скалу». Та коли вже зовсім знесилений, бо і мозолі на руках, ногах, спині, душі болять, кидаєш під ноги сокиру, приходить прозріння: слід просто зробити крок у навстіж розчинені двері* (<http://uacorus.org/Kyiv/ua>). Як бачимо, семантична структура фразеологізмів, що утворились від прецедентних висловлювань, містить усі три рівні смислової структури ПВ.

Отже, результати нашого дослідження уможливили такі **висновки**. Прецедентні феномени – це потужний засіб збереження культурної пам'яті етносу. Мовна поведінка орієнтована на інваріант, що зберігається в когнітивній базі, а складовими останньої є не особисті знання та уявлення окремих індивідів, а мінімізовані національно-детерміновані інваріанти їх сприйняття. ПФ відрізняються за структурою, що зумовлює різні шляхи їх переходу у фразеологічний фонд. Переносне значення фразеологізму з компонентом-прецедентним ім'ям утворюється на основі диференційної ознаки, яка містить характеристики об'єкта (риси характеру, зовнішність) або актуалізується через прецедентну ситуацію. Така ознака пов'язується з ПІ і стає компонентом фразеологічної одиниці. Мінімізовані знання про конкретну ситуацію (історичну чи віртуальну), співставлені з системою оцінок етносу, стають підґрунтям утворення фразеологізмів, побудованих на основі прецедентних ситуацій. Прецедентні висловлювання закріплюються у фразеологічному фонді шляхом переосмислення прямого значення та збереження знань про прецедентний феномен.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямку вважаємо аналіз шляхів переходу у фразеологічний фонд прецедентних текстів.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

ФСУМ – Фразеологічний словник української мови / укл.: В.М. Білоноженко. Київ: Наукова думка, 1999. 984 с.

DAI – McGraw-Hill's Dictionary of American Idioms and Phrasal Verbs / ed. R.A. Spears. New York: The McGraw-Hill Companies, Inc., 2005. 2080 p.

TETM – A Thesaurus of English Traditional Metaphors / ed. P.R. Wilkinson. L. & N.Y.: Routledge, 2002. 777 p.

GS – Judge H. A generation of schooling: English secondary schools since 1944. Oxford: OUP, 1984. P. 1–98. URL: <https://www.english-corpora.org/bnc/> (Last accessed: 06.02.2023).

FB – Thurlow R. Fascism in Britain: a history, 1918–1985. Oxford: Blackwell, 1987. P. 22–118. URL: <https://www.english-corpora.org/bnc/> (Last accessed: 06.02.2023)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богданова І. В. Сугестивний потенціал прецедентних одиниць в українському медійному дискурсі початку ХХІ ст.: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Вінниця, 2016. 22 с.
2. Гудков Д. Б. Прецедентное имя и теория прецедентности: монография. Москва: Изд-во МГУ, 1999. 152 с.

3. Захаренко І.В., Красных В.В., Гудков Д.Б., Багаева Д.В. Прецедентное высказывание и прецедентное имя как символы прецедентных феноменов. *Язык, сознание, коммуникация*. Вып. 1, 2015. С. 95–100.
4. Красных В. В. Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология. Москва: ИТГДК «Гнозис», 2002. 284 с.
5. Лукаш Г. П. Словник конотативних власних назв. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 280 с.
6. Приповідки або українсько-народна філософія / за ред. В.С. Плав'юка. Едмонтон: Асоціація Українських Піонерів Альберти, 1998. 352 с.
7. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
8. Слышкин Г. Г. Лингвокультурные концепты прецедентных текстов в сознании и дискурсе: монография. Москва: Academia, 2000. 139 с.
9. Cambridge International Dictionary of Idioms / ed. E. Walter. Cambridge: Cambridge University Press. 587 p.
10. Dictionary of Idiomatic English Phrases / ed. J.M. Dixon. London, Edinburgh and New York: T. Nelson and sons. 1891. 384 p.
11. The Oxford Dictionary of Allusions / ed. A. Delahunty, Sh. Dignen. New York: Oxford University Press, 2001. 453 p.
12. The Oxford dictionary of quotations / ed. E. Knowles. Oxford: Oxford University Press, 2014. 1768 p.

REFERENCES

1. Bohdanova I. V. Suhestyvnyi potentsial pretsedentnykh odynyts v ukrainskomu mediinomu dyskursi pochatku XXI st. [The suggestive potential of precedent units in Ukrainian media discourse at the beginning of the 21st century]: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.01. Vinnytsia, 2016. 22 s. [in Ukrainian]
2. Hudkov D. B. Pretsedentnoe imia i teoriya pretsedentnosti [Precedent name and the theory of precedent]: monohrafiya. Moscow: Yzd-vo MHU, 1999. 152 s. [in Russian]
3. Zakharenko Y.V., Krasnykh V.V., Hudkov D.B., Bagaeva D.V. Pretsedentnoe vyskazyvanie i pretsedentnoe imia kak simvoly pretsedentnykh fenomenov [Precedent statement and precedent name as symbols of precedent phenomena]. *Язык, сознание, kommunikatsiya*. Вып. 1, 2015. С. 95–100. [in Russian]
4. Krasnykh V. V. Etnopsikholingvistika i lingvokulturologiya [Ethnopsycholinguistics and linguoculturology]. Moscow: ITGDK «Gnozis», 2002. 284 s. [in Russian]
5. Lukash H. P. Slovnyk konotatyvnykh vlasnykh nazv [Glossary of connotative proper names]. Vinnytsia: DonNU imeni Vasylia Stusa, 2017. 280 s. [in Ukrainian]
6. Prypovidky або ukraïnsko-narodna filosofii [Proverbs or Ukrainian folk philosophy] / za red. V.S. Plaviuka. Edmon-ton: Asotsiatsiia Ukrainykykh Pioneriv Alberty, 1998. 352 s. [in Ukrainian]
7. Selivanova O.O. Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia [Modern linguistics: a terminological encyclopedia]. Poltava: Dovkillia-K, 2006. 716 s. [in Ukrainian]
8. Slyshkin G. G. Lingvokulturnye kontsepty pretsedentnykh tekstov v soznaniyi i diskurse [Linguistic and cultural concepts of precedent texts in consciousness and discourse]: monografia. Moscow: Academia, 2000. 139 s.
9. Cambridge International Dictionary of Idioms / ed. E. Walter. Cambridge: Cambridge University Press. 587 p.
10. Dictionary of Idiomatic English Phrases / ed. J.M. Dixon. London, Edinburgh and New York: T. Nelson and sons. 1891. 384 p. [in English]
11. The Oxford Dictionary of Allusions / ed. A. Delahunty, Sh. Dignen. New York: Oxford University Press, 2001. 453 p.
12. The Oxford dictionary of quotations / ed. E. Knowles. Oxford: Oxford University Press, 2014. 1768 p.

ЗМІСТ

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Альвіна АЛИСВА ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ КЛАСОВИХ РІВНІВ В АНГЛІЇ: ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕРМІНІВ.....	4
Олена ГАЛИЦЬКА, Тетяна БОНДАР СУЧАСНИЙ НІМЕЦЬКОМОВНИЙ ФІТНЕС-ДИСКУРС.....	9
Дун ЦІ СТРАТЕГІЇ МАНІПУЛЮВАННЯ У АНГЛОМОВНИХ ПРОМОВАХ ЛІДЕРІВ КРАЇН.....	14
Олена ЗАГРАНОВСЬКА, Юлія ЛОВЧУК СТРУКТУРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРЯМИХ ТА НЕПРЯМИХ МОВЛЕННСВИХ АКТИВ ТА СПОСОБИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМУ МОВЛЕННІ.....	18
Наталія КИСЕЛЮК, Анжеліка ЯНОВЕЦЬ АНАЛІЗ КОМУНІКАЦІЇ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЕМОТИВНОЇ ЕКОЛІНГВІСТИКИ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ДИСКУРСУ).....	23
Наталія КІЩЕНКО, Ілля МОРГУН ОСМИСЛЕННЯ КРИТЕРІЇВ МУДРОСТІ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	29
Юлія ЛІТКОВИЧ, Людмила ЯЦЕНКО, Анастасія ШЕВЧУК ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДОКУМЕНТІВ РАДИ ЄВРОПИ.....	33
Лю СЮЕНА ВИДИ КОМП'ЮТЕРНИХ НОВОУТВОРЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	39
Лю ЮЙ МОВЛЕННСВА ТАКТИКА ЯК ВИД КОМУНІКАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ У АНГЛОМОВНОМУ ДІЛОВОМУ ДИСКУРСІ.....	43
Оксана МАРТИНЮК ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ТЕКСТІВ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ).....	47
Наталія МИХАЛЬЧУК, Ернест ІВАШКЕВИЧ ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПЛІКАЦІЇ ВТОРИННОЇ НОМІНАЦІЇ В ПАРАДИГМІ МОДЕЛІ «ОДЯГ».....	53
Oksana NAIDIUK, Viktoriia PRYKHODKO PRECEDENT NAMES AND STATEMENTS IN FOREIGN LANGUAGE DISCOURSE.....	61
Світлана ПОТАПЧУК, Ірина ВЄТРОВА ПРЕЦЕДЕНТНІ ФЕНОМЕНИ У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ФОНДАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ.....	67
Антоніна СЕМЕНЮК, Галина ТРИГУБ, Оксана ХНИКІНА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	74
Наталія СОВТИС, Наталія ВОЛОС, Марина СОЙКО КОНЦЕПТ «ВІЙНА» В ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКІЙ КАРТИНІ СВІТУ ЛІНИ КОСТЕНКО.....	82
Віта СТЕРНІЧУК СТАТУС РЕГУЛЯТИВНИХ ОДИНИЦЬ В ЕПІТЕКСТАХ: РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ.....	88
Наталія ШКЛЯЄВА, Тамара НИКОЛЮК ЛЕКСИКА НА ПОЗНАЧЕННЯ КУЛІНАРНИХ ВИРОБІВ У ФОЛЬКЛОРІ ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ ТА ЗАХІДНОЇ ЧАСТИНИ ВОЛИНІ.....	93
Анжеліка ЯНОВЕЦЬ, Наталія КИСЕЛЮК ЕКСПРЕСІВНІСТЬ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ: ЛІНГВІСТИЧНИЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ОЦІНОЧНИХ КОНОТАЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО APPRAISAL MODEL.....	99

Людмила ЯСНОГУРСЬКА, Наталія МІЧУДА, Ірина МАСЛЮ КРОС-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ У ПИТАННІ МЕТАФОРИЧНОСТІ АНГЛОМОВНОГО ДИСКУРСУ	107
---	-----

ПЕДАГОГІКА

Inna HOROBETS PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE TEACHER OF FOREIGN LANGUAGE IN PROCESS OF FORMATION INDIVIDUAL CULTURE OF STUDENT.....	113
Olena KASATKINA-KUBYSHKINA, Yuliia KURIATA, Nataliia ANTONENKO PECULIARITIES OF USING SCAFFOLDING FOR SEN LEARNERS IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM.....	119
Lesya KOROLCHUK, Iryna VOITENKO INTEGRATION OF EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT INTO THE CURRICULA OF FOREIGN LANGUAGE STUDIES FOR PROFESSIONAL PURPOSES IN HEIS OF UKRAINE.....	126
Алла МАРТИНЮК, Оксана КОВАЛЬЧУК, Ірина ЗАБІЯКА УМОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	133
Оксана СМАЛЬ ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО КУРСУ НА ОСНОВІ LMS MOODLE ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	140
Tatiana TERESHCHENKO ZUR ROLLE DER LEHRENDEN BEIM BETREUEN VON LERNENDEN: MOTIVATIONSFÖRDEUNG IM ONLINE-UNTERRICHT.....	145
Валентина ТРИНДЮК, Світлана ЛОБАНОВА МЕДІА ЗАСОБИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК НА ЗАНЯТТІ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	151
Alla FRIDRIKH, Svitozara VIHUNOVA, Dmytro VIHUNOV SOME THOUGHTS ON KEY LISTENING STRATEGIES IN EFL CLASSROOM.....	158

CONTENTS

LINGUISTICS. LITERATURE STUDIES

Alvina ALYIEVA VERBALIZATION OF REPRESENTATIVES OF DIFFERENT CLASS LEVELS IN ENGLAND: LINGUISTIC ANALYSIS OF TERMS.....	4
Olena HALYTSKA, Tetiana BONDAR MODERN GERMAN-LANGUAGE FITNESS DISCOURSE.....	9
Dong QI STRATEGIES OF MANIPULATION IN ENGLISH SPEECHES OF STATE LEADERS.....	14
Olena ZAGRANOVSKA, Yuliia LOVCHUK STRUCTURAL CHARACTERISTICS OF DIRECT AND INDIRECT SPEECH ACTS AND METHODS OF THEIR REALIZATION IN MODERN ENGLISH SPEECH.....	18
Natalia KYSELIUK, Anzhelika YANOVETS ANALYSIS OF COMMUNICATION THROUGH THE PRISM OF EMOTIONAL ECOLINGUISTICS (ON THE BASIS OF CONTEMPORARY ENGLISH DISCOURSE).....	23
Nataliia KISHCHENKO, Illia MORHUN UNDERSTANDING THE CRITERIA OF WISDOM IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL RELATIONS.....	29
Yuliia LITKOVYCH, Liudmyla YATSENKO, Anastasiia SHEVCHUK LEXICAL FEATURES OF TRANSLATION OF COUNCIL OF EUROPE DOCUMENTS.....	33
Liu XUENA TYPES OF COMPUTER INNOVATIONS IN ENGLISH LANGUAGE.....	39
Liu YU SPEECH TACTICS AS A TYPE OF COMMUNICATION STRATEGY IN ENGLISH BUSINESS DISCOURSE.....	43
Oksana MARTYNIUK DIFFICULTIES OF TRANSLATING SPECIALIZED TEXTS (BASED ON MATERIAL IN FRENCH).....	47
Nataliia MYKHALCHUK, Ernest IVASHKEVYCH CHARACTERISTICS OF EXPLANATION OF THE SECONDARY NOMINATION IN THE PARADIGM OF THE MODEL “CLOTHING”.....	53
Oksana NAIDIUK, Viktoriia PRYKHODKO PRECEDENT NAMES AND STATEMENTS IN FOREIGN LANGUAGE DISCOURSE.....	61
Svitlana POTAPCHUK, Iryna VIETROVA PRECEDENT PHENOMENA IN THE PHRASEOLOGICAL FUNDS OF THE ENGLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES.....	67
Antonina SEMENIUK, Halyna TRYHUB, Oksana KHNYKINA PECULARITIES OF ENGLISH MEDICAL TERMINOLOGY TRANSLATION.....	74
Natalia SOVTYS, Natalia VOLOS, Maryna SOYKO CONCEPT “WAR” IN THE INDIVIDUAL AUTHOR’S PICTURE OF THE WORLD BY LINA KOSTENKO.....	82
Vita STERNICHUK STATUS OF REGULATORY UNITS IN EPITEXTS: ROLE AND FUNCTIONS.....	88
Natalia SHKLIKIEVA, Tamara NYKOLIUK VOCABULARY FOR DEFINING CULINARY PRODUCTS IN THE FOLKLORE OF THE WESTERN POLISSYA AND THE WESTERN PART OF VOLYN REGION.....	93
Anzhelika YANOVETS, Natalia KYSELIUK EXPRESSIVENESS OF POLITICAL SPEECHES: LINGUISTIC INTERPRETATIVE ANALYSIS OF EVALUATION CONNOTATIONS ACCORDING TO THE APPRAISAL MODEL.....	99

.....

Liudmyla YASNOHURSKA, Natalia MICHUDA, Iryna MASLO
 CROSS-CULTURAL ASPECT IN THE ISSUE OF METAPHORICALITY
 OF ENGLISH DISCOURSE.....107

PEDAGOGY

Inna HOROBETS
 PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE TEACHER OF FOREIGN LANGUAGE
 IN PROCESS OF FORMATION INDIVIDUAL CULTURE OF STUDENT.....113

Olena KASATKINA-KUBYSHKINA, Yuliia KURIATA, Nataliia ANTONENKO
 PECULIARITIES OF USING SCAFFOLDING FOR SEN LEARNERS
 IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM.....119

Lesya KOROLCHUK, Iryna VOITENKO
 INTEGRATION OF EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT
 INTO THE CURRICULA OF FOREIGN LANGUAGE STUDIES
 FOR PROFESSIONAL PURPOSES IN HEIS OF UKRAINE.....126

Alla MARTYNIUK, Oksana KOVALCHUK, Iryna ZABIIAKA
 CONDITIONS OF EFFECTIVENESS OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING
 BY MEANS OF DISTANCE LEARNING.....133

Oksana SMAL
 FEATURES OF THE ELECTRONIC COURSE BASED ON LMS MOODLE
 FOR LEARNING ENGLISH.....140

Tatiana TERESHCHENKO
 ON THE ROLE OF TEACHERS IN SUPERVISING LEARNERS:
 ENCOURAGING MOTIVATION IN ONLINE TEACHING.....145

Valentyna TRYNDIUK, Svitlana LOBANOVA
 MEDIA AS AN EFFECTIVE MECHANISM FOR THE DEVELOPMENT
 OF SPEAKING SKILLS AT A FOREIGN LANGUAGE LESSON.....151

Alla FRIDRIKH, Svitozara BIHUNOVA, Dmytro BIHUNOV
 SOME THOUGHTS ON KEY LISTENING STRATEGIES IN EFL CLASSROOM.....158

НОТАТКИ

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ НАУК:**

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка**

**HUMANITIES SCIENCE
CURRENT ISSUES:**

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

**ВИПУСК 60. ТОМ 5
ISSUE 60. VOLUME 5**

Редактори-упорядники

Микола Пантюк

Андрій Душний

Василь Ільницький

Іван Зиморя

Здано до набору 03.02.2023 р. Підписано до друку 24.02.2023 р.

Гарнітура Times New Roman. Формат 64×84/8.

Друк офсетний. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 19,76. Зам. № 0323/191. Наклад 300 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1

Телефони: +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7623 від 22.06.2022 р.